

Seletuskiri alkoholi-, tubaka-, kütuse- ja elektriaktsiisi seaduse ja käibemaksuseaduse muutmise seaduse eelnõule

1. Sissejuhatus

1.1 Sisukokkuvõte

Käesoleva eelnõuga muudetakse alkoholi-, tubaka-, kütuse- ja elektriaktsiisi seadust (edaspidi *aktsiisiseadus*) ja käibemaksuseadust. Alkoholi-, tubaka-, kütuse- ja elektriaktsiisi seaduse muudatusega vähendatakse bensiini, diisli, gaasi ja kütteõlide aktsiisimäärasid Euroopa Liidu miinimummääradeni. Käibemaksuseaduse muudatustega lisatakse soodusmääraga käibemaksuga maksustatavate kaupade nimekirja aktsiisimääraga maksustatavad kütused ning langetatakse toiduainete (sh. kartul, puu- ja köögivili) käibemaksumäär 5-le protsendile.

1.2 Eelnõu ettevalmistajad

Eelnõu on ette valmistatud Eesti Konservatiivse Rahvaerakonna fraktsiooni saadikute poolt.

2. Seaduse eesmärk

Energiakandjate aktsiisimäärade ja sellega koos toimuva käibemaksu määra langetamise eesmärk on vähendada eesti tarbijatele ja ettevõtetele kütusehindade tõusust tingitud ostujõu langust ja ettevõtete konkurentsivõime vähenemist. Samuti on maksualanduste eesmärk stabiliseerida tööturgu. Hinnatõusude tagajärjel on ennustatav toodete ja teenuste järsk hinnatõus, mis vähendab tarbimist. Ettevõtetele tähendab korraga toimuv sisendhindade hüppeline kasv ja samal ajal vähenev müügikäive survet leida kokkuhoidu tööjõu arvelt, teisisõnu, asuda töötajaid koondama. Maksualandused toetavad seega ettevõtteid ja aitavad säilitada töökohti, stabiliseerides nii tööturgu.

Toiduainete käibemaksumäära langetamise eesmärk on toiduainete hinnatõusu pidurdamine.

3. Eelnõu sisu ja võrdlev analüüs

Eelnõu koosneb kolmest paragrahvist. Esimeses paragrahvis sätestatakse kütuste aktsiisimäärade muudatused ja teises paragrahvis sätestatakse käibemaksumäärade muutused - laiendatakse käibemaksu soodusmäära kütustele ning toidukaupadele. Kolmandas paragrahvis sätestatakse seaduse jõustumise tähtpäev.

Eelnõu § 1 punktidega 1-11 vähendatakse bensiini, diisli, gaasi ja kütteõlide aktsiisimäärasid Euroopa Liidu miinimummääradeni. **Eelnõu § 2 punktidega 1-2** lisatakse soodusmääraga käibemaksuga maksustatavate kaupade nimekirja aktsiisimääraga maksustatavad kütused ning langetatakse toiduainete (sh. kartul, puu- ja köögivili) käibemaksumäära 5%-le.

Kavandatav regulatsioon on kooskõlas põhiseadusega. Eesti ettevõtjate konkurentsivõime võrreldes peamiste kaubanduspartneritega paraneb. Samuti paraneb eesti inimeste toimetulek ning suhteline ostujõud.

4. Eelnõu terminoloogia

Eelnõu ei sisalda uusi termineid.

5. Eelnõu vastavus Euroopa Liidu õigusele

Kütuste aktsiisimäärad on kooskõlas Euroopa Liidu aktsiisi alammääradega, mis on sätestatud nõukogu direktiivis 2003/96.

6. Seaduse mõjud

Kavandatav muudatus: kütuse aktsiisimäärade vähendamine, käibemaksu soodusmäära laiendamine ning toiduainete käibemaksu vähendamine.

Kaasnev mõju: mõju majandusele, inimeste toimetulekule ja ostujõule

Sihtrühm: kütuse ja toiduainete käitlejad, tarbijad

Mõju ulatus: Eelnõu rakendamisel muutub Eestis nii mootorikütus, samuti kodusoe ja toiduained oluliselt soodsamaks, vähendades inimeste sundkulutusi. Samuti leevendab see oluliselt ettevõtete kulusid, eriti märkimisväärne on mõju tootmis- ja toitlustusettevõtetes.

Mõju olulisus: Mõju majandusele tervikuna on väga oluline, aidates kõiki tarbijagruppe, samuti ettevõtlust ja tootmist. Mõju on ka regionaalne, kuna hõredalt asustatud piirkondades on kulud transpordile suuremad, samuti on mõju oluline toiduainetööstusele ja -tootmisele, mis on valdavalt maapiirkondades.

Ebasoovitavate mõjude risk: Muudatuse tulemusena langeb nii käibemaksu kui aktsiisitulu. Samuti ei pruugi hinnalangus olla märkimisväärne, kui tootjad, maaletoojad ja jaemüüjad ei vähenda hindasid.

Mõju sihtgrupi halduskoormusele: muudatus ei mõjuta halduskoormust.

7. Rakendusaktid

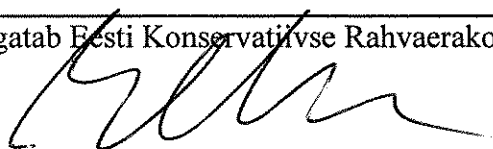
Eelnõu ei too kaasa rakendusaktide väljatöötamist ja muutmist.

8. Seaduse jõustumine

Seaduse jõustumise kuupäev on 2026 aasta 1. juuni.

Algatab Eesti Konservatiivse Rahvaerakonna fraktsioon

11.03.2026

Martin Helme
Eesti Konservatiivse Rahvaerakonna fraktsiooni esimees